

Mazsalacietis

«Liesmas» pielikums

2006. gada 8. novembrī

Bezmaksas

REDAKTORA SLEJA

Šogad pēc pāris gadu pārtraukuma mums atkal ir sava Goda pilsonis. Tas ir labi, tas ir apsveicami, un tas priečē. Goda pilsonis – tas nozīmē, ka mums Mazsalacā joprojām ir, ko godināt, kam pateikties un ko ar labu vārdu piezinēt.

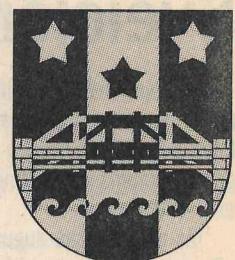
Tradīcijas ir laba lieta, un to rašanās ir priecīgs, bet tanī pašā laikā ļoti grūts jautājums – jo tas prasa piepūli. Ne jau ko izveidot ir tas sarežģītākais – bet gan noturēt, padarīt stabili un ilglaičīgu. Tas tā ir gan gimenē, gan darba kolektīvā, gan arī pilsētā.

Atceros, ka viena no jaukākajām un nemaz ne no tām sarežģītākajām tradīcijām manā gimenē bija pankūku cepšana svētdiensrītos. Tas neprasīja daudz (nu, vismaz tajā laikā ne no manis), man atlīka vien piecīties no salda miedziņa un – pa taisno pie pankūku bļodas! Tomēr, ja tā padomā, tad manai māmiņai šī burvīgā tradīcija nozīmēja piecīties vismaz pusstundu agrāk, iekurt krāsnī, iejaukt pankūku mīklu un tikai tad ar gardu pankūku smaržu modināt savu gimeni. Viņai šī tradīcija nozīmēja konkrētu darbu, turklāt ilglaičīgu, jo, kamēr vien sevi atceres kā bērnu, šī pankūku smarža bija neiztrūkstoša svētdienās ilgus gadus.

Tātad – vienmēr būs cilvēki, kas tikai bauðīs jauki iedibinātos tradīciju augļus, bet, lai tas viss būtu paliekošs, – vienmēr vajadzēs arī kādu, kas cītīgi strādātu, lai šī tradīcija būtu ilgtspējīga. Un te nu jāpiemin mūsu iedibinātā Goda pilsoņa tradīcija. Tā jauki iesākās, turpinājās vēl dažus gadus, tomēr – pirms diviem gadiem bīstami pārrāvās. Kas bija pie vainas? Nu, laikam jau neviens cits kā mēs paši. Vienmēr taču ir vieglāk cerēt, ka kāds būs uzrakstījis, veltījis laiku, palauzot galvu – kurš no mazsalaciešiem, varbūt pat maniem līdzgaitniekiem ir izdarījis ko labu, ko atceres vērtu? Un mēs taču tik labi zinām, kas notiek, kad visi skatās viens uz otru cerībā, ka kāds cits to būs izdarījis...čiks! Iniciatīvas trūkums ir šīs burvju vārdīnš, jo es neticu, ka pagājušajos divos gados nebija neviena, kas ko labu, ko ievērības vērtu būtu izdarījis mūsu Mazsalacas labā!

Tātad – pirms čīkstam, ka mums nav tradīciju, ka mums nav šā vai tā – apdomāsim labi: vai tad šajā lietā nav nekā, ko varētu darīt es, lai visu vērstu par labu? Un vēl – Goda pilsoņa tituls jau šogad iedalīts, bet jo projām palicis ir vieglākais, bet līdz ar to – ne mazāk nozīmīgais uzdevums jums visiem, mazsalacieši: «Gada mazsalacieša 2006» iešteikšana! Jums atliek vien atšķirt pēdējo «Mazsalacieša» lapu un padomāt: varbūt tieši mans kaimiņš ir pelnījis atzinīgu rokas si-tieni uz pleca?! Tad viss ir jūsu rokās!

ILZE MITĀNE

Uz medībām kā uz atvaļinājumu

Dienā, pavadīta medībās, dod spēku un ļauj aizmirst ikdienas rūpes.

Mednieku medusmaize – ziemas sezona ir sākusies, tāpēc neliels ieskats mūsu pašu mednieku klubā «Mazsalaca». Kas ir mednieki un kāpēc tieši šads hobijs?

Aldonis Viksna ir valdes priekšsēdētājs mednieku klubam «Mazsalaca». Klubs oficiāli kā organizācija reģistrējās tikai pagājušā gada rudenī, bet neformāli kolektīvs ir pārdzīvojis jau paaudžu maiņu – iepriekšējais mednieku kluba priekšnieks bija Aldoņa tēvs, pirms viņa bijuši vairāki vadītāji. Vērā nemams arī fakts, ka uz medībām tēvam līdzī tagad dadas viņa dēls – acīmredzot šī lieta ir nopielni pārmantojama.

Pats Aldonis šajā kolektīvā aktīvs mednieks ir jau no 80. gadiem. Viņš stāsta, ka klubā oficiālo biedru tagad ir trīsdesmit seši. Esot arī kandidāti, bet vairāk par šo skaitu medniekus klubā nepieņem. Tas nozīmē, ka jauni biedri kļāt nāk tikai pēc rotācijas principa – ja kāds no vecajiem izstājas. Kandidātiem neesot tik daudz priekšrocību kā īstajiem biedriem. Vasaras medības ejot gar degunu, toties tagad, ziemas sezonas dzinēju medībās, kas sākās ar 1. oktobri, arī kandidāti varot piedāvāties.

– Ziemas sezona medniekiem ir svētki, – stāsta Aldonis – labi varot redzēt pēdas, kas atvieglo un dara interesantāku medīšanu.

Medību azarts

Kāpēc ir labi būt mednieku kluba loceklim?

– Tas dod dažādas privilēģijas. Mums ir līguma platības, tuvu pie 5000 ha, arī tas, ka uz visu gadu tiek garantētas medības (protams, izņemot lieguma laiku). Ir arī pienākumi – jāsagatavo dzīniekiem barība ziemai, jāsien stīriņām slotas, jāved siens, mežacūkām dodam zīles, kartupeļus, mazvērtīgos graudus.

Vēl mūsu kolektīvs var lepoties ar ļoti labu auru – mēs esam vienkārši un neskātāmies uz amatieriem, ko iepriekšējās dzīnējās medībās. Jā, mūsu kolektīvā ir dažādi lieli priekšnieki, bet tas mums neatracē būt vienkāršiem un tos titulus atstāt mājās. Varbūt arī tāpēc daudzi labprāt gribētu mums pievienoties... Esmu runājis ar vīriem, un viņi saka: aizeju uz medībām un otrā dienā jūtos tik atpūties – gan garīgi, gan fiziski! Visu dienu staigājot par mežu, stress ir aizmiršķis, vakarā, kad vīri nolieki ieročus, bauda ir uzcept akniņas, aprūnāties par

dīvi, protams, nenoliegšu, pasēdēt arī pie kādas glāzītes...palielīties, pastāstīt kādu mednieku stāstu – nu, kā jau tas pie vīriem notiek!

Medības – tas ir sports un atpūta. Medniekos nav tādu vīru, kam neinteresē daba, kas nezina, kāda izskatās dzīvnieka pēda, ko dzīvnieks ēd vai ko konkrētajā periodā dara. Mēs arī zinām, kad dzīvniekiem jāaizved barība, daudzi pat to neprasa, bet izdara paši.

Vai dzīvniekus piebarojat tāpēc, lai pēc tam vieglāk tos būtu nomedīt?

– Savā ziņā jā. Šeit viedokļi atšķiras, bet ar vīriem esam diskutējuši, ka gandrīz labāk ir redzēt vairākus dzīvniekus kopā – un tas parasti ir pie barotavas. Jo vairāk dzīvnieku redzam, jo labāk varam izvērtēt, kurš ir vājāks, kuram dara pāri, varbūt kāds ir slims – tad arī šaujam to. Tādējādi bojā iet vājākais, kurš varbūt tāpat to ziemu ne-pārlaidīs. Ja šaujam mežā, tad parasti mums nav izvēles – vai tas ir stiprākais vai vājākais, to grūti pateikt. Tas ir mirklis, un, ja nāk mežacūka ar veselu baru mazo, tad nevar paspēt apskatīties, vai kāds no visa bara neklibo. Protams, ir arī gaļas mednieki, kas, ieraugot to lielāko, gaļas pēc arī šaus.

Ko nozīmē būt medniekam?

– Es domāju, ka vispirms tā ir dabas mīlestība. Tā ir aizraušanās un tādam *riktīgam* medniekam – slimība. Tāpat kā makšķerniekiem. Kā par vīriem arī smēj: ja blīktotājs sēž uz ezera, tad drīz būs ledus! Tāpat ir ar medniekiem – tas ir azarts, bet azartā bieži vien pat aizmirstas, ka ir jāuzmanās. Neeksistē arī slikti laika apstākļi.

Dodam iespēju aizbēgt

Bieži vien vairums cilvēku nosoda medības, sak, bezsirži, mazu stīriņu šaut...

– Jā, man arī ir sanācis ar šādiem cilvēkiem diskutēt, bet tad parasti ir arguments – bet jūs liezu galiju, nu, piemēram, to pašu mājas cūciņu ēdat? Ēdat. Vai tad tas saimnieks, kas cūciņu izaudzē, katru dienu glauda viņai muguru – labs, labs rukšī's un tad vienā dienā – blīķš, un ar nazi virsū... Vai tad tas nav lielāks bezsirdis nekā mēs, mednieki? Mednieki dzīvniekiem dod iespēju aizbēgt, sev iespēju – to nošaut. Tas ir sports, kurš kuru – uz piemānišanu, pielavišanos, no dzīvnieka puses atkal uz sadzīrēšanu, aizbēgšanu, pēdu

nojaukšanu. Bezsirdība būtu, ja mēs dzīvnieku aizšautu un neietu pakal to piebēgt, ļautu mocīties.

Vai klubā darāt arī ko citu, kādas mācības, ko tam līdzīgu?

– Kādrez braucām uz šaušanas sacensībām Valmierā. Tagad diemžēl neesam saorganējušies. Oficiāla apmācība nenotiek, bet jaunie – kandidāti nāk un piestrādā par dzinējiem, paši iet un kārto savus eksāmenus, kas ir diezgan dārgs pasākums. Jaunos mēs vedam līdzī pieredzējušiem medniekiem, mācām pēdas, meža masīvu lenkšanu – tādas praktiskas lietas.

Vispār jau medības ir dārgs sporta veids, pat elitārs. Municipā, aprīkojums – pie mums jau vēl ir diezgan lēti, citos klubos maksas ir daudz augstākas.

Jūs labākais, īpašākais medījums?

– Staltbriežu bullis. Arī pirmais medījums – alnis. Tad vēl mežacūku.

Staltbriedis es uz pielavišanos paņemu, salnā, ar zeķēm. Ar alni atkal bija tā, ka pirmo es aizstraukuma nešāvu. Domāju – veči mani tagad lamās, bet uzreiz nāca vēl viens liels alju bullis, ko tad arī izdevās nomedīt.

Vispār jau katrs dzīvnieks, kas iet garām, vai nu tu vinu šauj vai nešauj, dod milzīgu adrenalīna devu. Pacel, dod tonusu. Un nav tā, ka mums nav ūži. Ir ūži, bet tājā brīdī, kad tas ir jādara – tas no tiek automātiski.

Dzirdēju, ka jūs esot gandrīz vai uz mežakuija jājās... Kā tas īsti notika?

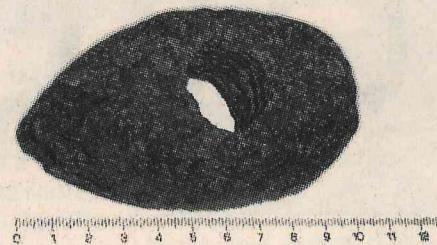
– Nu, tur bija tā – dzirdēju, ka vīri šauj. Gāju skatīties, kas tur notiek. Jā, kādus piecus metrus no manis kuilis stāv eglītēs. Paņēmu bisi un izšāvu. Viņš nokrīt. Nolaižu bisi – pats arī vainīgs – bet kuilis lec augšā un nākamajās sekundēs jau ir man pie kājām. Nogāž mani zemē, un tad mēs tur pa zemi valstījāmies – es ar kājām atspiedies šim pret sāniem, viņš ar galvu tik nem un sit. Ilkni viņam vairs nestrādāja – biju trāpījis purnā, bet nu bikses pārplēsa un arī zābaks beigās bija pārdurts – nezinu, vai kuilis to izdarīja vai uz kāda asa zara saplēsu... Pasaucu pašīgā, un tā par laimi novēršām viņa uzmanību no manis. Skats uz mani pēc tam bija briesmīgs... man vēl bilda ir. Bet tājā brīdī, kad viņš bija man pie kājām, es tik paspēju nodomāt: *Nu gan, Aldon, vienreiz ir ziepes...*

Sveiciens no Akmens laikmeta

Pavisam īpašu un brīnumainu atradumu – akmens cirvi – izdevies uziet kādam vīram netālu no Edgara Paukšēna mājām «Pūlas» Skankalnes pagastā. Akmens cirvja izmēri ir 9x4,5x5 cm, un tas sver 400 gramus.

Tās esot bijušas augusta beigas – septembra sākums, kad Edgars attālais paziņa seno priekšmetu uzgājis netālu no «Pūlu» mājām, Salacas krastā makšķerējot. Cirvi vīrs atdevis Edgaram, kurš stāsta, ka upē ūdens šovasar bijis pavisam zems, tāpēc arī akmens cirvis ieraudzīts – nu šī vieta esot atkal zem ūdens. Par pašu atradumu Edgars saka: ir ko pabīnīties, kaut vai par pilnīgi apalo caurumu – vietu kātam, kādu senie cilvēki spējuši izgredēt cietajā akmenī. Āpbrīnas vērtā ir arī precīzā konusveida forma, ko noteikti izdevies nošķelt tikai ar kādu vēl cietāku akmeni.

E. Paukšēns savu guvumu laipni atdāvināja Mazsalacas novada muzejam, tikai ar noteikumu, ka cirvis tikšot izpētīts un noskaidrots gan tā vecums, gan iespējamais pielietojums. Vēl kā joti svarīgs noteikums tika minēts, ka senais atradums paliks Mazsalacas novada muzejā un neiks atdāvināts kādam lielākam muzejam. Kad tas

Šis senais akmens cirvis glabā ne vienu vien gadu simteņa noslēpumā.

tika apsolīts, Paukšēna kungs cirvi nodeva muzeja glabāšanā un izpētē.

Mazsalacas novada muzeja direktore Vija Rzenberga saka, ka par šo seno priekšmetu tuvāko mēnešu laikā noteikti konsultēsies ar Valmieras novadpētniecības muzeja krājumu glabātāju un pēc tam vēršies Vēstures muzeja arheoloģijas nodalā Rīgā, lūdzot konkrētāku ekspertīzi akmens cirvim. Tad arī maksimāli precīzi tiks noteikts tā vecums, iespējamā izgatavošanas vieta, iezis, kā arī tas, kā šo akmens cirvi senie cilvēki būtu varējuši izmantot.

Cilvēki mums līdzās...

Jūs taču visi zināt sakāmvārdū: «Mazs cīnītis gāž lielu vezumu.»

Šos vārdus vistiešākajā nozīmē vēlos attieciņāt uz savu bijušo kolēgi, tagadējo bibliotēkas vienu no regulārākajām apmeklētājām un vienkārši sirds cilvēku – **Ausmu Rokpelni**. Savos 78 gados viņa joprojām ir Gaismas nesēju viidū, lai gan dzīvē daudz kas piedzīvots, arī ne tik priecīgi mirkļi, un sakrāts daudz atmiņu un pārdomu...

Literāro pasākumu apmeklētāji jau pieraduši, ka ar jaunākajām grāmatām iepazīstinās ne tikai Zane, bet kādu no tām jau būs paspējusi izslīst arī mūsu Ausmītis, kā mēs viņu mīļi dēvējam, un dalīsies ar savām izjūtām par izslīsto.

Mūsu bibliotēkas izdevuma «Literārās Vēstis» lasītāji vienmēr ir priečājušies par mūsu Ausmīša interesantajām pārdomām un aprakstiem.

Par savu ilggadējo darbu bibliotēkā ir atstātas atmiņas, tās izlasāmas Mazsalacas pilsētas bibliotēkas vēsturē. (Kādas tāk nav bijušas prasības toreizējā bibliotēku darbā!) Strādājot kopā ar Ausmīti, es daudz ko labu no viņas iemācījos, un tas man palīdzējis arī visus šos turpmākos gadus, kad kļuvu par viņas tiešo pēcteci vadītājas lomā. Ausmai tā veiksmīgi izdevās no bibliotēkas atvadīties ar sagatavotajiem priekšdarbiem kapitālam remontam 1983. gadā, kas līdz šim tad arī bijis pēdējais bibliotēkas telpās...

KULTŪRAS PASĀKUMI

8.novembrī savos iespādos par redzēto

Zviedrijā dalīsies A. Vagulis.

Pasākums pl. 14.00

Mazsalacas pilsētas bibliotēkā.

10.novembrī lāpu gājiens

Pulcēšanās pie Mazsalacas vidusskolas pl. 17.00

Piemīnas mirklis Varoņu birzītē.

Pl. 19.00 Mazsalacas pilsētas kultūras centrā

Koncerts. Vokālā grupa «ANIMA SOLLA»,

Artis Gāga – saksofons, Māris Plūme – ģitāra.

Ieeja brīva.

11.novembrī pl. 21.30

Mārtiņdienas balle

Mazsalacas pilsētas kultūras centrā

Vispārējas lustes, izsoles, loterija un sadancošana

Grupas «PAGRABS» pavadībā

Mielasts un sīvās no pašu čočiem.

Ieejas kartes Ls 1,50 iepriekšpārdošanā līdz

10.novembrī pl. 21.30

Nova zemnieku balle

13. novembrī pl. 18.00 reiki nodarbības

Mazsalacas novada muzejā

Reiki skolotāja – Sarmīte Kauliņa

15.novembrī pl. 18.00

uz tējas vakaru-sarunu

aicina Mazsalacas pilsētas bibliotēka

Sarunas tēma: «Kā izgaismot un saturīgāk aizvadīt gada vistumšākos mēnešus»

18.novembrī pl. 15.00

Svinīgs valsts svētku sarīkojums

Mazsalacas pilsētas kultūras centrā

Mazsalacas goda pilsoņa godināšana

/ Valija Pētersone, medicīnas darbiniece/

Apsveikumi

Pūtēju orķestra «Vidzeme» koncerts,

dirigents Pēteris Vilks

25.novembrī pl. 21.30

Nova zemnieku balle

Mazsalacas pilsētas kultūras centrā

MŪSU UZŅĒMĒJS

Starp zāļu pudelītēm un vitamīniem

Rita Lauzne visu mūžu nostrādājusi aptiekā. Kopš 1994. gada viņai pieder sava aptieka, kurā ieejot tevi apņem labestīga aura – varbūt tāpēc cilvēki te iegriežas ne tikai pēc rūgtām zālēm, bet vienkārši – aprunāties.

– Man skolā patika ķīmija. Vēl patika zinības par dažādām ārstniecības augiem, tāpēc farmaceiti likās tam visam pa vidu. Tā arī nolēmu studēt – tajā laikā mūs par provizoriem sauca.

Izrādās, par farmaceitu jāmācās ilgi – 5 gadi, tomēr Ritas kurss izšmaucis ar četrarpus ga diem, jo viņi bijuši izmēģinājuma kurss. Pēc vidusskolas Rita vajadzējis divus gadus strādāt par adītāju Valkas rūpkombinātā – adījusi jakas, lai uzkrātu vajadzīgo darba stāžu studijām.

1968. gadā Rita beigusi studijas un atsūtīta strādāt uz Mazsalacas aptieku, kurā strādājusi par receptāru – pieņēmusi receptes un taisījusi zāles.

– Tājā laikā gatavo zāļu bija maz, arī piedāvājums bija mazāks, lielākoties zāles bija jātaisa pašiem aptiekās uz vietas. Pulveri, vitamīni, arī mikstūras. Ārsts uzrakstīja recepti, un mēs, aptiekāri, tik svērām un maisījām! Veda mums tos pulverus ar maisiem...

Lielā atbildība?

– Jā, un brauca arī mūs pārbaudīt. Cēsīs bija laboratorija, un tad viņi braukāja apkārt pārbaudot – jebkurā brīdī varēja ierasties... Tagad jau arī pārbauda.

Vai tagad arī jaucat zāles?

– Jā, tos pašus deguna pilienus, vēl dermatologi mēdz izrakstīt ziedes, kas jātaisa uz vietas.

Kāda situācija aptiekās ir tagad, salīdzinot ar agrākiem laikiem?

– Agrāk joti daudz kas bija deficitis. Cilvēkam vajag, bet zāļu tik maz, ka nevar dabūt. Tad nu es salasiju receptes kaudzēm un braucu uz ministriju pēc atlaujas. Ministrijā man norādīja, kurā aptiekā tādās zāles var dabūt, un tad es skrēju pa Rīgu un meklēju tās aptiekas rokā... Pa taisno uz savu aptieku neko dižu nevarēju dabūt.

Juku laiki vispār bija briesmīgi – noliktavās

nekā nebija, un man bija jābrauc autobusā ar lie lo somu, kas piekrauta pilna ar zālēm!

Arī zāļu piegādāšanas biežums tagad atšķiras. Agrāk bija viena liela noliktava, kur zāles piegādāja ar milzīgu mašīnu vienreiz vai divreiz mēnesī. Tagad zāļu firmu ir tik daudz, ka preci piegādā trīs un vairāk reizes dienā!

Toties zāles ir dārgākas – agrāk tās par kapei kām varēja dabūt.

Pastāstiet par ikdienu jūsu aptiekā!

– Aptieka ir atvērta no astoņiem rīta līdz astoņiem vakarā. Mēs strādājam divās maiņās, turklāt katrā maiņā ir jābūt diviem cilvēkiem uz vietas – viens, kas var pieņemt klientus, un otrs, kas atbild uz telefona zvaniem, pasūta un pieņem zāles. Tas ir apjomīgs darbs, jo zāļu dažādība ir lie la – vairāk nekā 1000 nosaukumu, vēl arī higienas preces, tējas, uztura bagātinātāji, preces zīdaiņiem u.c. Speciālisti – farmaceiti mēs esam trīs, vēl ir grāmatvede un sanitārs.

Kas aptiekārā profesijā ir vissvarīgākais?

– Ir jāmāk kontaktēties ar cilvēku. Zinības ir viens, to var arī iemācīties pamazām, bet svarīgi ir, lai darbijš patiktu. Laikam jau kontakti ar cilvēku ir vissvarīgākais. Jāmāk uzlausīt.

Vai bieži gadās iejusties ārsta psihologa lomā?

– Jā, noteikti. Tagad bieži gadās tā, ka cilvēks ienāk aptiekā vienkārši aprunāties. Daudziem nemaz nav kam stāstīt savu sāpi, tad viņi nāk uz aptieku un stāsta, kas uz sirds.

Dažreiz gadās, ka reklāmu iespāidā cilvēki domā, ka viņiem obligāti jālieto kāds preparāts, pie mēram, tie paši uztura bagātinātāji. Naudīgas nav daudz, bet par katru cenu vajag šīs lietas nopirk. Tad nu man jāskaidro, ka nemaz tik joti tie uztura bagātinātāji nav vajadzīgi – ja neē visu dienu tikai hamburgerus. Citeiz cilvēkam nav nekāda lielā kaite, bet pats ir sadomājies, ka gals klāt, – tad man atkal jānomierina, un beigās cilvēks aiziet apmierināts.

Kā tas gadījās, ka tiki pie savas aptiekas?

– 1994. gadā visas valsts aptiekas likvidēja.

RITA LAUZNE. Laipns aptiekārs jau ir puse no atveselošanās, kad nākam pēc zālēm.

Aptiekas lika privatizēt. Pie mums Mazsalacā aptiekas mājas īpašnieks gribēja šo māju atpakaļ. Māju viņi atgūva, bet ar mani vairs īresīgums neslēdza, un ar to lieta bija darīta. Tad nu Valmieras rajona centrālā aptieka man ieteicā, lai meklēju citas telpas un turpinu. Tā arī izdarīju. Grūtākais bija tas, ka jaunās telpas nebija piemērotas. Kad es tur iegāju, tur bija divas lielas bijušā interātātā telpas. Obligāti bija vajadzīgs ūdensvads, bet kur tad Mazsalacā ūdens ir... Tur par laimi bija. Tā nu nācās veidot daudzas starpsienas, jo pēc likuma aptiekai vajag gan tirdzniecības telpu, gan zāļu glabātavu, gan telpu, kur gatavot zāles, preču pieņemšanas telpu, kabinetu...

Sajā darbā, tāpat kā daudzos citos, dažreiz gādās arī pa kuriozam.

Rita stāsta, ka reiz aptiekā ienācis kāds vīrietis, kuram ārsts izrakstījis kuņga zāles Festal. Bet

viņš prasījis: Vai jums ir Festivāls? Rita smaidot atbildējusi, ka Mazsalacā Festivāla neesot. Bet kā, nesapratis vīrietis, man taču ārsts nupat teica, ka pie jums esot Festivāls...

Vai arī cilvēki nevarot atcerēties Zelenīna pilie nus un prasot Zelenīna pilie nus!

Kuriozus Rita sākumā pat pierakstījusi burtnī ciņā, bet laikam ar pārvāšanos tā kaut kur pazu dusī...

Aptiekām tāds nepateicīgs darbs – jo vairāk cilvēku slimī, jo, liekas, jums labāk...

– Nu, mēs gan nepriecājamies par to, ka daudzi slimī. Darba pieteik tāpat, jo nekad jau nav tā, ka visi ir veseli, turklāt, kad sākas epidēmijas, tad pilnīgi bail kļūst... – stāsta Rita Lauzne ar norūpējušos sejas izteiksmi, jo kuram gan patīk, ka slimību un mundru rošīšanos.

Labais gariņš Valijas māsa

Dažreiz ir grūti runāt par sevi, īpaši brīzos, kad uzmanības šķiet tā pavairāk. Tāpēc lai runā citi – tie, kas ikdienā ir bijuši līdzās mūsu šīgada Goda pilsonai Valijai Pētersonei.

Edgars Grandāns:

— Valija ir joti ilggadējs un erudīts darbinieks, un uzdrīkstos teikt, viena no pazistamākajām māsiņām Mazsalacā — praktiski jebkurš mazsalacetis ir ar viņu saskāries. Viens no viņas lielākajiem nopelnim ir izveidotā donoru kustība Mazsalacā, un šī kustība ir tā attīstījusies, ka pastāv vēl joprojām. Valija vienmēr ir bijusi ar sirdi un dvēseli iekšā šajā procesā. Es arī apbrīnoju viņas lielisko atmiņu — viņa vienmēr ir bijusi kā tāda datu banka, kas teju no galvas zināja visus cilvēkus un viņu asins grupas, kas varētu palīdzēt, ja radās tāda vajadzība. Arī visus veicamos darbus viņa izpildījusi joti apzinīgi. Es nekad neesmu dzirdējis tādus vārdus kā es to nevarēšu izdarīt vai tas nav izdarīams. Kad bija kas jāzdzara — viņa strādāja dienu un nakti, bet izdarīja. Atceros, ka agrāk bija joti sarežģitas gada atskaites jāraksta — es zinu, ka bieži viņa strādāja pilnīgi negulēdama, bet kā jau vecā kaluma cilvēks neteica: tas ir par daudz. Diemžēl laikam tāpēc tagad arī ir vairāk veselības problēmu...

Jāzīstas, ka Valija kā medīke brīdi, kad es, jauns ārsti, sāku strādāt, zināja daudz vairāk nekā es, un es joti daudz ko no viņas vareju mācīties.

Janīna Meistare:

— Viņa tiesām ir cilvēks ir lielu darba pieredzi un joti zinoša māsa visās nozarēs. Viņa ir iemantojusi savu autoritāti gan darbinieku vidū, gan starp pilsētas iedzīvotājiem. Ilgus gadus darbojās Sarkanā Krustā — bija pat vadītāja. Arī donoru kustība, kas vēl tagad ir joti attīstīta, ir viņas nopelnis.

Mums ir bijušas joti labas, koleģālas attiecības. Zinu, ka viņa daudz lasa presi — arī medicīnisko literatūru un joti bieži mums, pārējiem medicīnas darbiniekiem, varēja atklāt kādas jaunas lietas, ko nesen bija izlasiusi.

Valija Pētersone 70 gadu jubilejā ar savu meitu Daigu.

Mani aizkustina, ka viņa vienmēr ir bijusi nomodā par saviem mazbērniem, bet savā brīvajā laikā viņai joti patīk gatavot ēst un rokdarbi — adīt, bet īpaši tamborēt. Teju vai katram darbiniekam slimnīcā ir tīcis pa jaukam kabatlakatiņam ar aptamborētām malīnām!

Maija Āboltiņa:

— Kad es 1981. gadā ienācu poliklīnikā, tad tieši Valija mani šājā darbā ievadīja. Pirms tam biju strādājusi slimnīcā nodalā un neko daudz no šī «papīru» darba reģistratūrā nezināju. Joti atsaučīga — vienmēr esmu novērtējusi, ka viņa bija tik rūpīga un mani nepāmeta gluži vienu, šo darbu uzsākot. Man ar Valijas māsu nekad nekādu domstarpību nav bijis, un par viņu varu teikt tikai labus vārdis.

Silva Radkova:

— Jau četrus gadus esam kaimiņienes — es atrānu uz šo māju, viņa atrāca — tā mēs te abas sākām dzīvot. Vienu pie otras mēdzam ciemoties — viena izvāra ko garšīgu, aiznes otrai un otrādi... (smaida). Viņa pa nedēļas vidu ir viena, es arī — tāpēc ir labi, ka ir tāda kaimiņiene.

Kā cilvēks viņa ir vienreizēja — otrs labā viņa ir gatava upurēt viņu. Viņai sešos no rīta var piezvanīt un lūgt, vai nevar pārsiet roku, — viņa sagaidīs, pārsies un mēģinās cilvēkam palīdzēt. Nekad viņa neteiks nē, un, kas interesantākais — nekad viņu neesmu redzējusi dusmīgu. Nekad viņa nav pacēlusī balsi, pat tad, kad man liekas — nu tiesām būtu īstā reize! Bet viņa klusi visu sevī pārcietīs. Pēc manām domām, cilvēkam vajadzētu reizi pa reizei izārdīties, izsviest to nelabā ārā. Bet Valija vienmēr ir klusa, rāma...

Sv. Annas baznīcā viņa ir tā, kas atbild par visiem oficiālajiem dokumentiem. Viņa skaitās sekretāre — sagatavo visas kristību, iešvētību, laulību aplieciņas, reģistrācijas. Valija kādreiz ir vadījusi arī svētdienas skolu.

Mazsalacai – jauna Goda pilsoni!

Pēc pāris gadu pārtraukuma šogad Mazsalacas godājamo un cienījamo pilsoņu sarakstām tiks pievienots jauns ieraksts: **Valija Pētersone**.

Šim godājamajam titulam viņu izvirzījis Mazsalacas slimnīcas kolektīvs.

Lūk, ko viņi raksta Goda pilsona ieteikuma vēstulē:

«Medicīnas māsas darbu Mazsalacā Valija uzsākusi jau piecdesmitajos gados un tam veltījusi visu savu mūžu. Viņa ir strādājusi par operāciju māsu, veikusi procedūras un kirurgijas māsas pienākumus, kā arī bijusi poliklīnikas galvenā māsa. Nenovērtējama ir viņas iejutība, sapratne ar pacientiem, tādēļ viņa ir joti iecienīta māsiņa. Medicīnas māsas darbs veikts ar lielu atbilstības un pienākuma sajūtu. Visu mūžu strādājot medicīnā, nav saņemta neviena sūdzība par viņas darbu, tikai atzinības un pateicības.

Valija Pētersone Mazsalacai ir izveidojusi stabili donoru kustību, kura darbojas vēl šobrīd. Donoriem organizējusi dažādus tematiskos un atpūtas pasākumus, kas bijuši raksturīgi tikai Mazsalacas pusē. Ilgu laiku vadījusi un darbojusies Sarkanā Krusta biedrībā. Šī sakot — visu mūžu veltījusi mazsalaciešiem, darījusi cilvēkiem laibumu.»

Goda pilsoņa nosaukumu Valijai Pētersonei piešķir par personīgā darba ieguldījumu medicīnā Mazsalacā un tās apkārtnē.

Kas tas ir — Goda pilsonis?

Par Mazsalacas «Goda pilsoņa» ieviešanu pirmsreiz tika lemts 2000. gadā, kad sasauktā sēdē

domes priekšsēdētājs O. Beķeris iepazīstina klātēsošos komisijas locekļus ar «Goda pilsoņa» piešķiršanas nolikumu un aicina to pieņemt. Tieki izteikts priekšlikums Goda pilsoni prēmēt ar Ls 100, un nolikums tiek vienbalsīgi apstiprināts.

Sajā pašā gadā Mazsalacas Goda pilsona nosaukums tiek piešķirts Vācijas pilsoniem par nozīmīgu ieguldījumu Mazsalacas attīstībā, konkrēti — Mazsalacas slimnīcas celtniecībā.

“Goda pilsoņa” nosaukums tiek piešķirts:

Hildegardei un Bruno Kleinēm — par privātizēdojumiem Mazsalacas slimnīcas celtniecībai.

Hansam Joahimam Švolovam — par sadarbības koordinēšanu ar Gīterslo aprīnķi par humāno palīdzību ar celtniecības materiāliem.

Peteram Mihelam — par palīdzības koordinēšanu no Ziemeļreinas — Vestfālenes.

Šīnī pašā gadā Goda pilsona nosaukums tiek piešķirts arī divām mazsalacetēm:

Nellijai Nurmikai — par kultūrai ziedoto mūžu,

Annai Mencei — par lielo ieguldījumu skolēnu izglītībā Mazsalacā.

2001. gadā

Mirdzai Paeglei — par ieguldījumu kultūrā un pārrobežu kultūras sadarbībā ar Igauniju, Kilingi-Nemmi,

Kārlim Greiškalnam — par personīgā darba ieguldījumu Mazsalacas infrastruktūras un programmu attīstībā.

2002. gadā

Jānim Valentīnovičam — par ieguldījumu

Mazsalacas novada iedzīvotāju izglītībā, kultūras un sporta dzīvē,

Edgaram Grandānam — par personīgā darba ieguldījumu un atbalstu Mazsalacas attīstības programmai un jaunās slimnīcas pastāvēšanā.

2003. gadā

Vijai Gādigai un Atim Slokam — par nesavīgu mūža ieguldījumu Mazsalacas kultūras un sabiedriskās dzīves procesu attīstībā.

2004. un 2005. gadā Goda pilsona nosaukumu diemžēl nav saņēmis neviens. «Goda pilsoņa» piešķiršanas komitejas priekšsēdētājs Ojārs Beķeris atzīst, ka mazsalacieši savā ziņā pēdējos gados ir bijuši kūtri.

— Var jau būt, ka galvenās «pērlītes» jau ir izsmeltas, tomēr gribu teikt, ka blakus šiem, jau izvēlētajiem cilvēkiem joprojām ir daudz tādas pasašas latīnas cilvēku, kas vēl nav izvirzīti. Goda pilsoņa nolikumā ir kritērijs par to, cik liels ir konkrēta cilvēka ieguldījums — parasti tas ir visa mūža vai ilggadējs, tomēr nevajadzētu baidīties arī no kāda viena konkrēta darba vai lietas, ko cilvēks ir izdarījis. Ja gluži neatbildīs Goda pilsoņa nosaukumam, tad var arī apbalvot kā «Gada pilsoni» vai kā citādi.

Tāpēc nebaudīsimies saredzēt labu savos līdzcilvēkos! Ja ne šogad, tad vismaz nākamgad parņemsim pildspalvu un no sirds novēlēsim kādam cilvēkam Goda pilsoņa statusu. Jo tas ceļ un dod spēku. Bet spēku taču mums visiem ir tik joti jādzīgs.

No 16. līdz 20. oktobrim Mazsalacas vidusskola viesojās profesionāli animatori: TJN Annas 2 animācijas pulciņa skolotāja un studijas Rija māksliniece — animatore Ilze Ruska, Uldis Ulmanis un Krišjānis Ābols.

Mazsalacas vidusskolā top animācijas filmas

Ikvieni 1.-12. klasses skolēni tika aicināti uz lekciju par animācijas filmu tapšanu, dažādiem to stilieriem. Lekcijas ietvaros bērni noskatījās gan profesionālu mākslinieku, gan bērnu veidotās animācijas filmīņas.

Desmit skolēni pēc lekcijas izvēlējās iemēģināt roku savas filmīņas radišanā. Viņi strādāja grupās un izveidoja četras dažādas filmas, zīmējot, veidojot plastilīnā un izmantojot dabas materiālus.

Paldies māksliniekam par iespēju tik daudz uzzināt, kā arī pašiem darboties animācijas darbīnā!

Prieks par drosmīgajiem skolēniem: Annu Lusti no 6.kl., Signi Krastiņu, Emīlu Lapsiņu, Kristu Rozenbergu, Mārci Pīkšēnu, Artūru Smalko no 7.kl., kā arī Madaru Kukaini, Agnesi Sargunu, Aigu Bērziņu un Andu Klāviņu no 9.kl., kuri nežēloja spēkus un laiku līdz vēlam vakaram, lai veiksmīgi pievārētu jauno izaicinājumu.

Kas zina? Varbūt tieši viņu vārdi kādreiz būs saistīmi ar kādu jaunu, jauku un mielu latviešu animācijas filmīņu?

Vizuālās mākslas skolotāja
Ineta Martinsone

Vai esat dzirdējis/-usi par Mazsalacas Goda pilsoņa titula piešķiršanu? Ko jūs gribētu izvīrīt par Goda pilsoni šogad?

Zinaida, pensionāre:

— Neesmu tā īsti dzirdējusi. Es kaut ko lasīju par Rūjienu, bet par Mazsalacu nē. Grūti uzreiz pateikt, ko gribētu izvīrīt... varbūt to pašu Grandānu, bet viņš jau reiz bija Goda pilsonis; man šķiet.

Anna, strādā zivju ceħā:

— Neesmu dzirdējusi. Esmu pensionāre, turklāt vēl strādājoša, tāpēc pilsētā joti maz atrodos — atnāku tikai pēc produktiem. Es domāju, ka goda pilsoņa titulu piešķirtu savam šefam Leonam Stolam.

Valērijs:

— Vai tad mums ir tādas personības? Es nedotu nevienu. Tāda, kāda mums ir dzīve — kad nevienam nav darba un ir joti grūti dzīvot — nu kam dot? Nav mums tādu!

Aldona, pārdevēja:

— Esmu dzirdējusi. Ja man vajadzētu ievēlēt... jāpadomā. Nellijai Nurmikai — savā laikā viņa ir daudz darījusi Mazsalacas labā. Bet vai viņai jau nav šis tituls?

Ceļa meklētāji

Kopīgs darbs, smiekli, mācības, dzīlāka izpratne par Dievu un ciešāku sadraudzību vienam ar otru – tās ir galvenās lietas, kas raksturo Ceļa meklētājus.

Jau trešo gadu skolēnu rudens brīvlaikā Mazsalacas Sarkanā Krusta bērnu sociālajā centrā notiek Septītās dienas adventistu draudžu pusaudžu organizācijas *Ceļa meklētāji* nometne.

Stāsta Rūjienas *Ceļa meklētāju* kluba vadītāja Inta Priede:

– Vasarā mums ir lielā nometne, kur piedalās bērni un jaunieši no visas Latvijas, bet rudenjs un pavasaros organizācijas *Ceļa meklētāji* klubi organizē vietējās nometnes.

Viņa smaidot piebilst, ka nometnes tiekot rīkojas arī ziemā – pagājušogad Liepājas klubs organizējis izdzīvošanas nometni, kur jaunieši mitinājušies lielā, apsildāmā armijas teltī.

Ta kā šīs puses *Ceļa meklētājiem* ir izveidojušies jauka sadarbība ar Mazsalacas Sarkanā Krusta bērnu sociālo centru, šāda rudenjs nometne Mazsalacā notiek jau trešo gadu. Šoreiz nometnes rīkotāji Rūjienas – Mazsalacas apvienotais klubs uzaicinājuši ciemos sadraudzības klu- bu no Cēsim. Kopā nometnē piedalās ap 30 bēr-

nu. Lielākā daļa no tiem ir *Ceļa meklētāju* kluba locekļi, taču esot arī daži draugi, kas atbraukuši līdzi, tāpat nodarībās un spēlēs piedalīties vienmēr ir aicināts ikviens, kas ikdienā apmeklē Sarkanā Krusta centru.

– Nometne notiek trīs dienas, un katru reizi tājā ir milzum daudz dažādu lietu, ko darīt. Mazliet no mācībām, mazliet no spēlēm, mazliet no nodeigām iemaņām, no garīgā, no sporta, no dabas... Šogad *Ceļa meklētāji* mācās par zvaigznēm un debesu izplatījumu, kā arī datormācību par datora uzņēmību un vēsturi. Vienmēr notiek arī dažādas spēles – gan telpās, gan ārā. Vēl tiek darīts sa biedriski lietderīgais darbs – šogad tā bija malkas kraušana un lapu grābšana – veselīgi! – stāsta Inta Priede.

Vēl nometnes dalībnieki dodas tradicionālajā pārgājiens, notiek rīta un vakara svētījumi, kuros jaunieši dzied dziesmas, iestudē kādu uzvedumu un saka liecības, kas ir pašu bērnu un jauniešu garīgie dzīves uzskati un piedzīvojumi.

Nometnes pēdējā dienā notiek dievkalpojums. Šim būdim bērni gatavo īpašu programmu – dziesmas un uzvedumu, ar tiem dalīties viņi iet uz

Septītās dienas adventistu draudzi Mazsalacā.

Sāja dievkalpojumā bērni piedalās savas *Ceļa meklētāju* formās un gresnajās lentēs, uz kurām salīmētas visas nopelnītās nozīmītes par nometnē iegūtajām zināšanām un izpildītām aktivitātēm.

Kristīne no Naukšēniem:

– *Ceļa meklētājās* esmu jau ceturto gadu, šeit, Mazsalacā – otro. Man te patīk. Visforšķais ir tas, ka te var pavadīt laiku kopā ar citiem, iedraudzīties un uzzināt ko vairāk par Dievu. Vislabāk šajā nometnē man patīk stundas, kur mācāmies par zvaigznēm.

Uvis no Naukšēniem:

– *Ceļa meklētājās* esmu jau trešo gadu. Vislabākais ir sabiedrība šeit apkārt, te var ioti interesanti pavadīt laiku un daudz ko jaunu iemācīties – te vispār ioti jautri! Šovakar mēs iesim sauna – tas ir tas, ko gaidu visvairāk!

Kas ir *Ceļa meklētāji*?

Ceļa meklētāji (Pathfinders-angļiski) ir starptautiska organizācija, kas domāta bērniem un pusaudžiem no 10 līdz 15 gadu vecumam.

Aušanas studija vecās pagastmājas 2. stāvā.

Vecās pagastmājas mistērijas

Kas gan viiss nav noticis šajās vecajās sienās, zem šī nosūnojušā jumta? Un cik no visa tā mēs zinām? Arvien mazāk kļūst cilvēku, kas mums varētu to pastāstīt. Par dažādiem laikiem, dažādām darībām, dažādiem cilvēkiem šai namā. Varbūt tas varētu ieinteresēt jaunos vēsturniekus, skolēnus, kuriem interesē sava pilsēta? Viņi varētu tikties un uzskaitīt pilsētas astondesmitgadniekus, kas varētu daudz ko pastāstīt.

Iepriekšējā publikācijā lasām, ka pēckara gados šeit izmitinātas daudzas ģimenes. Nu gluži tā vis nebija. Nebija arī nācīes dzirdēt, ka mājas īpašnieks aizbēdzis uz ārzemēm. Līdz šim māja bija uzskaitīta kā pilsētas īpašums.

Pēckara gados šeit bija arī dažādas iestādes: vispirms pilsētas pagasta nams, tad tas kopīgi ar

pilsētas pārvaldi sāka saimnieket Pērnava ielā 4, bet daļu no pagastnama telpām piešķira bērnu bibliotēkai (1956./57.g.). Šeit skatījāmies arī kinozīrādes, dejojām sarīkojumos. Šai namā otrā stāvā pat tika svinētas kāzas. Skolai šeit bija meiteņu internāts. Bet lietišķas mākslas studijas audējas gan auda mājas otrajā stāvā. Pēdējā aktivitātē bija pirmajā stāvā izveidotā skaistā izstāžu zāle, bet tas jau ir cits stāsts, ko vislabāk pastāstīs Nellijs.

Šodien ir skumji skaftīties mājas mēmājos logos, uz neapkopto apkārtni, var vien tikties vasaras vakaros ar mājas caurajās sienās mītošo siksīspārnu lidojuma draiskajiem pagriezieniem.

Vai kādreiz atdzims šī māja? Cересим!

Mazsalacie VIJA

VĒRTĒJAM!

«GADA MAZSALACIETIS 2006»

Lai veicinātu Mazsalacas pilsētas attīstību, morāli atbalstītu cilvēkus, kuri ar savu darbu un aktīvitātēm ir palīdzējuši celt un stiprināt pilsētas labklājību un nesuši pilsētas vārdu ārpus tās robežām, Mazsalacas dome organīzē aptauju par titula «Gada mazsalacietis 2006» piešķiršanu.

Aicinām mazsalaciešus izteikt savu viedokli, atbildot uz jautājumiem:

Kuriem mazsalaciešiem jūs piešķirtu titulu «Gada mazsalacietis 2006» (vārds, uzvārds, nodarbošanās)

Motivējiet, kāpēc izvēlējāties viņu/viņu!

Lūdzam sniegt ziņas par sevi (aizpildīt ar drukātiem burtiem)!

Vārds:

Uzvārds:

Vecums:

Nodarbošanās:

Aizpildītās anketas iesniegt pilsētas domē, Pērnava ielā 4, LV-4215, sūtīt pa faksu: 4251908 vai pa e-pastu: mpdomē@inbox.lv līdz 15. decembrim.

Paldies par atsaucību!

NOLIKUMS

Par titula «Gada mazsalacietis 200...» piešķiršanu

Titulu «Gada mazsalacietis 200...» piešķir reizi gadā līdz 5 personām.

Uz titulu «Gada mazsalacietis 200...» var pretendēt ikviens persona, kas ar mērķtieci darbu gada laikā ir veicinājis Mazsalacas attīstību ekonomikas jomā, lauksaimniecības jomā, infrastruktūras sakārtošanā, transporta un sakaru attīstībā, izglītības, kultūras, sporta jomā, veselības un sociālajā aprūpē, starptautisko sakaru stiprināšanā, vizuāli pievilcīgas pilsētas ainavas veidošanā un nesusi pilsētas vārdu ārpus tās robežām.

Pretendentus uz titula «Gada mazsalacietis 200...» līdz 5 personām izvirza Mazsalacas pilsētas iedzīvotāji, iesniedzot pilsētas domē (Pērnava 4) speciālās anketas. Mazsalacas pilsētas domes izglītības, kultūras un sporta komiteja izvērtē kan-

didātus, tos apstiprina pilsētas domes sēdē.

Balsošanas anketas iesniedzamas katru gadu līdz 15. decembrim.

Pilsētas domes priekšsēdētāja kandidatūra ir atsauktā jau pašā sākumā, balsis par viņu netiek skaitītas.

Titula «Gada mazsalacietis 200...» ieguvējs saņem piemiņas balvu, pateicību par paveikto aizvadītā gada laikā un ielūgumus uz vienu gadu (līdz nākošā gada 29. decembrim) uz pilsētas rīkotājiem pasākumiem.

Titula «Gada mazsalacietis 200...» ieguvēji tiek pasludināti katru gadu decembri pasākumā «Gada mazsalacietis 200...».

Mazsalacas pilsētas kultūras centram veidot Mazsalacas pilsētas «Gada grāmatu», apkopojot tajā informāciju un fotomateriālu par gada ievērojamākajiem notikumiem un cilvēkiem Mazsalacā.

APSVEICAM!

Pagājušajā «Mazsalacieša» numurā iesniegtā burtu mīkla «Pa Mazsalacas ielām» izraisījusi interesī daudzos. Paldies par aizrautīgo minēšanu un atsūtītajām pareizajām atbildēm! Šoreiz izlozes kārtībā noteicām uzvarētāju: Z. Sedmali no Valmieras. Apsveicam! Pārsteiguma balvu varat saņemt «Liesmas» redakcijā, A. Upīša ielā 7.